

# Posudek vedoucího diplomové práce

**Autor:** Petr Brož

**Téma:** Přejchod pozůstalosti na dědice v českém a rakouském právu

**Vedoucí diplomové práce:** JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Autor si za téma své diplomové práce zvolil přechod pozůstalosti na dědice. Jde o problematiku v základu jistě tradiční, nicméně současně poměrně aktuální. V souvislosti s přijetím stávajícího občanského zákoníku došlo k řadě změn, které přechod pozůstalosti na dědice značně modifikují v porovnání s předchozí právní úpravou. Je to vyvoláno především posílením autonomie vůle zůstavitele, kterému je dnes dána možnost modifikovat okamžik nabytí dědictví například na základě závětních podmínek či zřízením svěřenského nástupnictví. Diplomant si současně vytyčil za cíl porovnat úpravu této problematiky v českém a rakouském právu. Jde o logickou volbu. Stávající tuzemská právní úprava dědického práva čerpala ve značném rozsahu inspiraci v obecném zákoníku občanském, který na našem území platil až do roku 1950. V Rakousku jde o stále platnou úpravu, byť značným způsobem novelizovanou. Srovnání obou úprav je tedy jistě velmi zajímavé a podnětné.

Samotná práce čítá 59 stran textu. Je rozvržena, pomineme-li *Úvod* a *Závěr*, do 4 samostatných částí. První z nich je zaměřena na vymezení základních pojmů. Autor zde ve vsí stručnosti vymezuje některé základní pojmy dědického práva a historické inspirační zdroje stávající právní úpravy. Druhá partie, se svými 3 stranami taktéž poměrně stručná, je zacílena na vývoj institutu přechodu pozůstalosti na dědice od přijetí obecného zákoníku občanského až po stávající úpravu.

V navazující části se již diplomant dostává k samotnému tématu práce, tedy platné a účinné úpravě přechodu pozůstalosti na dědice. Celá část zahrnující téměř 40 stran je rozdělena do 7 kapitol, které se postupně zaměřují na samotné nabytí dědictví, na výhradu soupisu pozůstalosti, správu pozůstalosti a její závěru, rozdělení pozůstalosti, přechod dluhů na dědice a řízení o pozůstalosti. Základní rozvržení je přehledné. Při bližším pohledu je však třeba autorovi vytknout občasnou skokovitost výkladu a jeho mnohdy značnou povrchnost. Také se občas zbytečně opakuje. Například hned v první kapitole (4.1) je podán výklad nabytí dědictví jako takového. Autor tento základ celé problematiky vyčerpává na pouhých 4 stranách. Není tedy divu, že o některých významných institutech se jen zmiňuje (např. vzdání se dědictví, či jeho zcizení), často se výklad pro svoji stručnost dostává na hranu věcné správnosti (viz dále). Větší pozornost by jistě zasloužilo přesné vymezení rozdílu mezi nabytím dědického práva, jeho dospělostí, přechodem pozůstalosti a nabytím dědictví. Autor se k těmto samotným základům dostává opakovaně, souvisleji však v podstatě nikde (výklad k daným otázkám z pohledu současné úpravy je dán například ve dvou úvodních odstavcích kap. 4.3 zaměřené na správu pozůstalosti). Čtenář také například postrádá detailní rozbor přechodu pozůstalosti v případě svěřenského nástupnictví či náhradnictví. Bližší výklad by zasloužila jistě i problematika vzájemných vztahů mezi dědici, vztahů dědiců a odkazovníků při nabývání pozůstalosti či problematika nabytí dědictví neoprávněným dědicem. Text je mnohde dosti stručný a popisný. Na

řadě míst vystihuje jen to nejpodstatnější, což je jistě škoda (např. kap. 4.6.1., kap. 4.6.3. aj.) Je přitom třeba poznamenat, že rozsah práce jako celku není nijak přehnaný, prostor pro širší výklad tedy jistě byl. Nadto nelze přehlédnout, že některé části výkladu svým obsahem souvisejí se zvolenou problematikou jen velmi omezeně. Příkladem může být převážná část kap. 4.7., ve které se autor zaměřil na pozůstalostní řízení. Z valné části je zde rozebíráno zahájení řízení, příslušnost, postavení notáře jako soudního komisaře atp. Přechodu pozůstalosti na dědice z procesního pohledu je daná partie věnována spíše omezeně.

Poslední část výkladu zaměřenou na rakouské dědické právo je třeba hodnotit pozitivně. Z pohledu většiny tuzemských čtenářů jde o partii nejpřínosnější. Autor zde sice poměrně stručně, přesto však souvisle vymezuje základní mechanismus přechodu pozůstalosti podle rakouského práva po přijetí nedávné zásadní novelizace dědického práva v úpravě ABGB.

Někdy autor ve snaze problematiku jen letmo naznačit poněkud naráží s věcnou správností svého výkladu (např. s. 7 – jistě nelze obecně tvrdit, že za účinnosti obč. zák. č. 40/1964 Sb. provádělo vždy vypořádání mezi dědici státní notářství, pokud nedošlo k dohodě; s. 8 – důvody dědické nezpůsobilosti nejsou tři ale čtyři – autor zapomíná na zavrženíhodné jednání dědice proti projevu poslední vůle zůstavitele; s. 8 – dědickou nezpůsobilost nezpůsobuje nutně trestný čin, ale čin povahy úmyslného trestného činu!; s. 9 – máme dědické třídy ne skupiny; s. 12 – dědic za dluhy zůstavitele neručí, stává se sám dlužníkem; obdobně s. 52 atp.).

Autor cituje v intencích platné citační normy. Místy je čerpáno jen z omezených zdrojů a značně monotématicky (viz např. část. 3). Autor mohl více pracovat například s časopiseckou literaturou. Občas jsou citace nejednotné (srov. např. poznámku pod čarou č. 41, 44, 45).

Formální úroveň zpracování je na odpovídající úrovni. Autor se dopouští jistého množství prohřešků proti pravidlům pravopisu a interpunkce, práce není prosta ani zjevných překlepů, v souhrnu však jde o pochybení dílčího rázu, která text jako celek výrazněji nepostihují. Vyjadřování je srozumitelné, formulační nedostatky jsou ojedinělé (např. s. 8 - ...a jako její uvádějí...; s. 49 - ...změnu v českém občanském právu s přijetím...; s. 49 – týkají se téměř úplnou absencí komparace...; s. 49 - ...ambicióznost, kdy vytýkáno...).

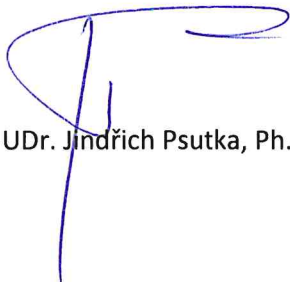
Lze shrnout, že odevzdaná práce splňuje základní kritéria kladená na závěrečnou práci v magisterském studijním programu. Autor si zvolil téma poměrně náročné a rozsáhlé. Ne se všemi jeho úskalími se mu podařilo zcela vypořádat. Hlavní negativem je jistá stručnost a popisnost významné části výkladu zaměřeného na tuzemskou právní úpravu. Pozitivně je třeba naopak hodnotit rozbor úpravy rakouské. S ohledem na vše výše uvedené práci k obhajobě doporučuji a navrhuji ji hodnotit jako velmi dobrou.

Otázky:

- 1) Počítá současné rakouské dědické právo s institutem ležící pozůstalosti?
- 2) Na s. 53 uvádíte, že pokud jeden z dědiců podle rakouského práva přijme dědictví podmíněně, tedy s výhradou inventáře, nastupují omezené účinky „ručení“ i pro dědice, kteří

přijali nepodmíněně. Je to opravdu tak? Na s. 55 totiž uvádíte, že nepodmíněně přijímající dědicové „ručí“ věřitelům společně a nerozdílně.

V Plzni dne 2. května 2019



JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.